

A. F. of L. SE JE IZREKLA PROTI MILITARIZMU V LJUDSKIH ŠOLAH.

Delegatje A. F. of L. so se izrekli proti militarizmu kljub Gompersovi opoziciji. Zaključek konvencije.

Baltimore, Md., 26. novembra. — Debatna je nastala, ko je odločno priporočal, da se zavrže prihodnje strokovne organizacije knjižarstva in stenografov radi izboljšave A. Germerja, tajnika socialistične stranke, in odobri pooblaščenje Samuel Gompersa.

Delegatinja Hudson je protestirala proti takemu početju. Posebno ostro je prijel eksekutivno delo Arnold. Zahteval je, naj mu poverijo, kdo daje pravico predsedniku "Ameriške delavske federacije", da se vmešava v notranje zadeve mednarodnih organizacij, in kako da se drzne lokalni organizaciji zapovedati, kdo se bitič član unije.

"Ali je predsednik Gompers v Ameriški delavski federaciji?" je zagrnel Arnold. "Mi protestiramo proti takemu početju. Kritična točka tega vprašanja obstaja v tem, da je Germer tajnik socialistične stranke.

Za njim je govorilo še več delegatov v tem zmislu, nato je vstal Gompers, razgret od jeze, in čital nekatera pisma od J. Fitzpatricka, predsednika delavske federacije v Chicago, v katerih je baje trdil, da Germer ni bil pravilno izvoljen. Na to se je Gompers jezil nad delegati, ki sploh nič ne podpirajo, kar priporoča predsednik.

V terek je dobil Gompers svojo razpravo, če naj "Ameriška delavska federacija" uvede pravilni odsek.

Ura je bila že pol šestih in neki delegat je stavil predlog, da se zadržanje zaključí. V tem trenutku je vstal Gompers in naznanil, da ima predložiti še nekaj resolucij, ki bodo hitro rešene, ker: niso važne.

Med temi "nevažnimi" resolucijami je bila tudi resolucija lokalne organizacije pleskarjev in drugih slikarjev šte. 142 iz Chicago. Resolucijo so hoteli uničiti, nastal je vihar, kakršnega Gompers in njegove oprode niso poznali.

Arnold je prosil za besedo in jo dobil na veliko začudenje. Resolucija se je namreč izrekla proti vojaški vežbanja v šolah. Arnold je dejal: "Skoraj ne verjetno je, da je odbor zavrgel resolucijo in se tako odprto izreklo, naj se uvede militarizem v javnih šolah. Pred nekaj tedni je vprašal vojni minister šolske oblasti, če so pri volji uvedbi v javnih šolah vojaško vzgojo. Vojni departament bo poslal inštruktorje, ki bodo puške in strelivo. Mi protestiramo v imenu človekoljubja proti odobri, da je za militarizem." — Nato je Arnold dejal, da bojevo delavske otroke vzgojiti ni stavkolazke.

"Otroke hočete učiti morjenja," je povdarjal Arnold. "Da jim bodo puške, da bodo komaj čakali, da jih poizkusijo. Zastrupani hočete možgane naših otrok, da postanejo poslušna orodja naših izkoriščevalcev." — Priporočila je naj se poročilo odbora zavrne. Govornikom izvajanju je bilo hitro odobrojano.

Njemu je sledil J. Camen, "delegat Zapadne rudarske zveze," ki je v močnejšem govoru naslavljal grozote militarizma in kvarjenje milice. Delegatje so pazno sprejeli njegov govor in mu preprečili s poslanjem. Sredi govora je nehal govoriti, ker so prišli vzakevati luči. Čas je prišel, ko je bilo treba izprazniti dvorano.

Drugi dan je pričel boj z novo resolucijo, ki se je navadno vedno odločno besedi koncem debate, da je uničil, kar mu ni bilo všeč, je molčal.

Dodatki je bil sprejet s 185 glasovi. Proti je bilo oddanih le 10 glasov.

84 glasov. Nadomestilni predlog je bil sprejet še z večjo večino. Nato je bila sprejeta resolucija z vsemi glasovi proti 25. Gompers je žel poraz, ker je kapitalistični baltimorski dnevnik "Sun" takole komentiral: Nasprotniki militarizma so zmagali. — Gompers je opominjal "Ameriško delavsko federacijo" na akcijo, ali njegov poziv je ostal brez uspeha.

Baltimore, 26. nov. — Sinoči je bilo zaključeno dvatedensko zborovanje Ameriške delavske federacije. Gompers je bil ponovno izvoljen predsednikom in z njim vred so izvoljeni vsi stari člani eksekutive. Prihodnja konvencija se bo vršila v Buffalu.

Izjava posebnega odseka glede na stališče, ki ga ima zavzemati federacija napram militaristični vzgoji v šolah, je bila sprejeta z veliko večino. Izjava se glasi:

"Mi se odločno protivimo vsaki obliki fizičnega vežbanja ali duševne vzgoje, ki stremi za duhom militarizma. Mehkim otroškim moškim in žganom se ne sme vsiljevati mišljenja in pouka, kako ubijati človeška bitja. Učiti šolsko mladino, kako se ima pripravljati z orožjem zoper soljudi, se pravi brutalizirati njen instinkt in pokopati v mladini vsak žut za človečanstvo, mir in dobro voljo. Dolžnost naših javnih šol je, da vepajo mladini v sreča ljubezen do miru in človekoljublja."

STOTINE ŽELEZNIŠKIH VOZOV, NALOŽENIH S PRIMOŽNOSTMI, POČIVA NA TIRIH.

Podražitev črnega demanta je umetna.

Chicago, Ill., 26. nov. — Cena premoga raste in splošno trdijo, da je vzrok podražitvi premoga pomanjkanje voz, ker se ne more prevažati premoga od rudnikov v mesta.

V Chicagu so se hoteli uradniki komisije za javne potrebe pripravi, če je resnica, kar oduhni govore in trdijo. Sli so na železniške kolodvore, da vidijo, če tamkaj stoji še kakšen železniški voz za prevažanje premoga. Pogledali so najprej v Wildwoodu na kolodvoru Illinois Central železnice in našli so 800 voz, od katerih jih je bilo naloženih 215 s premogom, ki so tamkaj stali 4, 5 dni do treh tednov. Nekateri vozovi so bili naloženi le do polovice. Seveda, premoga se ne more hraniti v hladilnih shrambah kot jajca, sir, jabolke, sirovo maslo itd., pa ga pušče v železniških vozovih.

Na kolodvoru Chicago and Alton železnice v Glenu so našli 400 železniških voz, od katerih jih je bilo 180 naloženih s premogom.

Da premog stoji na železniških kolodvorih je bižniška zvižaja. Adresat, na katerega je bil naslovljen premog, mora po 48 urah, ko je prejel avizo, razložiti premog. Če tega ne stori, mora plačati na dan 1 dolar denarne globe. Vsa voz nosi do 50 ton premoga. Če voz stoji deset dni na kolodvoru in je med tem šla cena kolodvoru pri toni za en dolar, je trgovec napravil 40 dolarjev profita.

Operatorji niso nič boljši od trgovecev s premogom. Če jim pogodba ni všeč ali če so v nji pomanjkljivosti, jo prelomijo in prodajajo premog na odprtem trgu. N. pr. če je premog stal po pogodbi 90c ali en dolar, na odprtem trgu pa stane \$3.25 tona, tedaj spekulanti podi spekulanta, konzumenti pa plačajo.

Zdaj stane tona skoraj 11 dolarjev, v prihodnjem mesecu bo baje stala 15 dolarjev. Lepo prihodnost obetajo delavcem.

Nabirajte naročnike za dnevnik "Prosveta"!

Rumunska pretrgana na dvoje.

Zaveden kapitalist.

JAJČJI KRALJ POZNA DANAŠNJO DRUŽBO.

Oderuh, ki je monopoliziral jajca, se smeje, ko mu grozijo z bojkotom.

Chicago, Ill., 26. novembra. — Dnevnik "Chicago Tribune" je poslal svojega poročevalca k jajčjemu kralju, da ga intervjuva o namelih in ciljnih jajčjega kraljestva.

"Ali ste vi sedanji jajčji kralj, ga je "spoštljivo" nagovoril reporter.

"Mnogi ljudje ne vidijo humorja v tem, če je človek jajčji kralj," je pričelo njega veličanstvo, "ali mene stvar zabava."

"Kaj pa z grozjami, ko vam groze, da vas aretirajo in da kaznujejo vsaki dan z 200 dolarji globe — ali vas nič ne skrbi?" je vprašal poročevalce.

"Skrbi? Ali izgledam tako? N. pr. če me kaznujejo z \$200 denarne globe na dan, potem bodo moji prijatelji, ki imajo le polovico od množine jajc, plačali sto dolarjev denarne globe in tako dalje... Vidite, nekateri med njimi bodo plačali le po deset centov," je dejal J. E. Wetz, jajčji kralj in se zasmijal.

Tukaj bi bil lahko povedal, da bodo globo in jajca plačali konzumentje.

Po kratkem premisleku je zopet začel: "Ej, kako bodo tole stvar določili. Kateri dan v koledarju bodo pričeli in kdo je zakrivil to hudodelstvo — ljudje ki lastujejo hladne shrambe ali spekulanti? ... Znešujava prihaja od tod, da je ljudstvo šele zdaj pričelo spoznavati, da primanjkuje jajc."

"Kaj mislite o občinskem svetovalcu Pretzelu?" ga je vprašal poročevalce, in o njegovem bojkotu skozi ženske klube? Ali ne bo tole povzročilo, da padejo cene?"

"No, n. pr. kako bi bilo," je segeel vmes jajčji kralj, če bi nastopil proti občinskemu svetovalcu sodniško radi zarote, ker me hoče odrediti od trgovine z živili. Meni se zdi to ravnatoko zarota, kakršne me on obtožuje... Le malo pomislite! Ali ni bojkot konvencij? Meni se zdi, da je. Tukajle mestni oče javno pridiga bojkot in me hoče oškodovati v biznisu."

Po teh besedah se je Wetz praskal po bradi, poročevalce je pa vprašal: "Ali boste držali ceno?"

"Seveda! Cena gre še vedno kviško in vi veste, da je meja, ki jo ne stavijo zakoni ne bojkot. To je naravna stvar, ker se hranjena jajca ne drže več kot deset mesecev.

West razume današnjo družbo in ve, da mu ne more nihče do živega. Če ga bodo kaznovali z denarno globo, bo še kazen prišel k ceni in konzumenti bodo plačali vse.

ZDAJ SPREMENE SE POLICAJE V ASKETE.

Chicago, Ill., 26. novembra. — Po abstinenca za duhovne prihaja zmernost za policaje.

Vsakemu policaju, ki bo hotel napraviti skušnjo za sarženta, ladje druge rezerve so zasidrane v rezervi, ker primanjkuje mornarjev.

Kaj to dokazuje? Ameriško ljudstvo je proti življenju v kasarnah. Kapitalistični dnevniki tega ne vidijo, ampak sugerirajo, da se uvede splošno in prisilno vojaško vežbanje. Napraviti hočejo iz Amerike veliko kasarno, osrečiti jo hočejo, z militarizmom, kakršnega imajo v Evropi.

CHATTANOOGA, TEN., 26. NOV.

Dva tolovajca sta oplenila voz ekspresne družbe, ki je šel na kolodvoru Western & Atlantic železnice. Odnesla sta štirideset tisoč deset sto dolarjev.

Za izvoz živil.

FARMARJI SO PROTI PREPOVEDI ZA IZVOZ ŽIVEŽA.

Kadi bi videli, da se prepove izvažati vojni material.

Washington, 26. novembra. — Organizacija farmarjev, ki je pozvana pod imenom "National Grange" in sedaj obdržava konvencijo, se je izrekla proti prepovedi za izvoz žita. Če je prepoved potrebna, pravijo farmarji, naj se prepove izvažati vojni material in drugi industrijalni produkti. Farmarji bi ložje dobili delavne moči in cene za industrijalne produkte bi bile nižje, ki jih mora kupovati farmar.

Po tehtnem premišljevanju in debatiranju so farmarji te organizacije prišli do prepričanja, da je iskati vzroke za draginjo v tem:

1. Slabe klimatične razmere in slaba letina.
2. Povišane cene za poljedelske stroje, umetna gnojila itd.
3. Zapravljivost prebivalcev v mestih.
4. Evropska vojna.
5. Omejitve produkcije skozi truste in monopole.
6. Pomnožitev žuželk in kug.
7. Spekulacije z živili.
8. Premajhno število skladišč, ki so pod kontrolno farmarjev, in pomanjkanje tržišč v velikih mestih.

Če bi vprašali industrijalne barone, kaj povzroča draginjo, bi nekateri farmarske vzroke potrdili, toda le nekateri, druge bi pa nadomestili. Mogoče bi rekli, da imamo draginjo, ker je še preveč žit na farmah in se ne more sečati. Če bi vprašali, kako bi se bilo, da imamo draginjo, ker je še preveliko trustov in farmarji preveč zahtevajo za svoje produkte. Kaj nam torej povedo vzroki, ki so jih navedli farmarji za draginjo? Vsa kapitalistična družba je polna protislovij in vsak posestnik zemlje, orodja itd., gleda le na svoj profit, ne glede na to, če jih na tisoče drugih pogine poleg njega.

Baltimore, 26. nov. — Konvencija "Ameriške delavske federacije" je sprejela resolucijo, v kateri se zahteva prepoved za izvažanje pšenice in vseh drugih živil, dokler cene ne postanejo normalne.

ALI DOBIMO SPLOŠNO VOJAŠKO OBVEZNOST?

Washington, D. C. 26. nov. — Kapitalistični dnevniki so pričeli jokati, da je sistem prostovoljev napaka in da Hayjev vojaški zakon dokazuje, da se mora uvedti prisilno in splošno vojaško izvežbanje.

Pravijo, da v stalni armadi primanjkuje 26,000 mož do polne moči v miru, kljub temu, da so plačevali poštarjem po pet dolarjev nagrade za vsakega rekruta. Poštariji so pridobili v oktobru le 45 rekrutov.

V milici je tak položaj, da se razide, odkar je bila v službi na meji in miliciji se branijo priselci zvezni vladi za šest let.

V mornarici zdaj primanjkuje 27,000 mož. Težko je dobiti mož, ladje druge rezerve so zasidrane v rezervi, ker primanjkuje mornarjev.

Kaj to dokazuje? Ameriško ljudstvo je proti življenju v kasarnah. Kapitalistični dnevniki tega ne vidijo, ampak sugerirajo, da se uvede splošno in prisilno vojaško vežbanje. Napraviti hočejo iz Amerike veliko kasarno, osrečiti jo hočejo, z militarizmom, kakršnega imajo v Evropi.

VREME.

Vremenski biro napoveduje jasno vreme z zmerno temperaturo za Illinois in pondeljek in nastavitno ter mrzlo v terek. Temperatura zadnjih 24 ur: Najvišja 47, najnižja 31.

NEMŠKE ARMADE NA SEVERU IN JUGU SO ZDRUŽENE IN SE 47 MILJ OD BUKARESTA.

Mackensen je prekoračil Donavo in se združil z armado Falkenhayna. Rumunci beže proti Bukareštu in požigajo za seboj bivališča. — Rumunska prosi za mir? — Napredovanje zaveznikov v Macedoniji. Venizelos je napovedal vojno Bolgarom. — Grški kralj je dobil ultimatum.

ZADNJE VESTI.

Berlin, 26. nov. — Vojni urad naznanja: Naše čete na severni rumunski fronti so v dotiki z četami maršala Mackensena, ki so prekoračile Donavo. Armada generala Falkenhayna je okupirala Rumnik in Valcejo na svojem pohodu proti jugu in Mackensenove čete so dospеле do Aleksandrije na rumunski strani Donave, ki leži 47 milj južnozapadno od Bukaresta.

Bukarešt, 26. nov. — Nemški eroplani so danes krožili nad Bukareštom štiri ure in neprenehoma metali bombe. Več oseb je bilo ubitih.

Petrograd, 26. nov. — Rumunske čete, ki so se hrabro upirale do zadnjega, so ušle zajetju in se v redu umakle proti Bukareštu. Nemški eroplani so Rumuncem uničili za seboj.

Bukarešt, 26. nov. — Iz uradne poročila: Naše čete so odbile močan sovražni napad južno od Slatine na levem bregu reke Alute. Sovražnik, ki je prekoračil Donavo, se je približal postaji Soinu. Na zapadni moldanski fronti in severno od Kampolunga smo odbili vse sovražne napade.

London, 26. nov. — Iz Aten poročajo, da se grški rojalisti upirajo zavezniškemu ultimatumu za izročitev orožja. Vseled tega je sklenil podadmiral Fournet, da bo okupiral Aten. 10.000 grških rezervistov se je oborožilo za obrambo Aten. Ognjegaoci so vso noč razvažali orožje po hišah.

TRI TEVTONSKE ARMADE PRODIRAJO PROTI BUKAREŠTU.

Berlin, 26. nov. — (Uradno). — Sovražni napad v gorovju Gjerjo na Batebane Jagra je bil odbit. V transilvanski gorah južno od altskega prelaza so nemške in avstro-ogrskke čete okupirale več krajev kljub silovitemu odporu Rumuncov, 800 mož s tremi častniki je bilo ujetih. Odpor sovražnika v nižinah reke Alute je bil večeraj zlomljen in naše čete so prekoračile reko. Rumunski bataljoni, ki so odrezani od svoje glavne armade v okolišju Turn Severina na zapadni meji Rumunske, se še vedno srdito branijo v gozdnih gorah. Na fronti maršala Mackensena v Dobrudži se vrši vzajemno artilerijsko bombardiranje. Centralnih zaveznikov, ki so prekoračili Donavo od južne strani so pridobile tla na rumunski zemlji. Blizu Rakovice so se vdolžili boja proti našim četam tudi civilni domačini. Bolgari so okupirali otoke na Donavi blizu Oršave, Gigena (pri ustju Alte), Lom Palanke in Vidina. Čete maršala Mackensena, ki so prekoračile Donavo, so že na rumunskih tleh.

Sofija, 26. nov. — (Uradno). — Dobrudži so sovražne čete napadle z veliko silo naše pozicije, toda mi smo jih odbili. Blizu Silistrije, Turtukaja in Rusiuka ob Donavi se vrši artilerijsko bojevanje. Naše čete so okupirale otoke

Splošen položaj.

RUMUNIJA: Invazija Rumunske se nadaljuje od treh strani, ako je verjeti današnjim poročilom iz centralnih držav. Tri nemške armade prodirajo proti Bukareštu: dve od severa in zapada in tretja čez Donavo od juga. Nemei in Avstriji so prekoračili zadnjo naravno oviro, reko Aluto (Alt) na severozapadni strani Bukaresta in druga armada se bliža Slatini, ki je zadnje železniško križišče v zapadni Rumunski. Bukarešt javlja, da so Nemei in Bolgari ustavljeni, ki so prekoračili Donavo; povsod drugod se Rumunci umikajo. Iz Dunaja poročajo, da se rumunska armada, katere se je umaknila iz Oršave, še vedno brani v gorovju na skrajnem zapadnem koncu Rumunije. V Londonu so izvedeli, da namerava rumunska vlada apelirati za mir in da je Rusija, ki slutit nekaj takega, že odpozvala svojega poslanika iz Bukaresta. Vendar pa ne verujejo tega, kajti mržnja Rumuncov napram Bolgarom je prevelika, da bi prvi odnehali od boja. Avstro-Nemei so že okupirali 10.000 kvadratnih milj rumunske zemlje, torej več kot je vsa Belgija. V Dobrudži grme topovi.

MACEDONIJA: Boji nad Bitoljem se nadaljujejo in iz poročil, ki jih objavljajo zavezniki, je razvidno, da zadnji uspešno prodirajo dalje. Sofija in Berlin pravita, da so bili sovražni napadi odbiti. Boji se vrše za posest hribov, ki leže v polkruhu severno od Bitolja in ki so dobra, narurna obramba na potu do Prilepa.

OSTALE FRONTE: Iz Francije ni nič novega, razen artilerijskih spopadov. Na ruski fronti je bilo nekaj lokalnih spopadov južno od Rige in v okolišju Pinska. Na Primorskem in Tirolskem se vrše topniške praske in zračni poleti brez kakih izprememb. Turki se hvajajo, da so prodri 25 milj daleč v Armeniji. Nemška flotila je napadla angleško pristanišče Ramsgate in potopila patrolno ladjo; London pravi, da ni bilo škode. Kajzer ima novega sovražnika. Venizelosova vlada na Grškem je napovedala vojno Nemčiji in Bolgariki v soboto popoldne. Zavezniki so poslali grškemu kralju ultimatum za mora do 1. decembra izročiti zahtevano orožje in strelivo, če ne, da bodo rabili silo.

na Donavi blizu Gigena, Gjurjeva, Lom Palanke in Vidina.

Bukarešt, 26. nov. — (Uradno). Na zapadni, obmejni fronti v Moldaviji ni izprememb. Na severni valaški fronti v okolišju Dragoslavlja so artilerijski boji. V dolini Alte je sovražnik napadel na vsi fronti, toda bil je odbit. V dolini Ottenije smo se umaknili na levi breg Alta v smeri proti Dragačonomu in Slatini. Na fronti v Dobrudži, podobno ob Donavi se prodirajo artilerijsko bombardiranje. Sovražnik je izkrenil čete v Islaču in ustanil njegovo prodiranje severno od imenovanih krajev. (Dalej na 3. str., 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Izhaja vsak teden nedelj in prostodnev.
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Nakopi se ne
vratajo.

Narednina: Zvezljene države (izven Chi-
caga) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 na pol leta
in 75c na tri mesece; Chicago in francoske
države \$4.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.13 na tri
mesece.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National
Benefit Society

Issued daily except Sundays and Holidays
OWNED BY SLOVENE NATIONAL
BENEFIT SOCIETY

Advertising rates on agreement

Subscription: United States (except Chi-
cago) and Canada \$3 per year; Chicago and
foreign countries, \$4.50 per year.

Address:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Telefon Lawndale 4635.

Barbarizem!

"The Chicago American" je te dni priobčel članek z naslovom "Austria's new accident" in zraven je prinesel sliko novega avstrijskega cesarja Karla. Članek se glasi v prevodu:

"Tukaj ga lahko vidite! — Postal je cesar Avstrije zato, ker je Frane Jožef umrl. Torej je slučajno cesar. Ali ni čas, da slučajni že enkrat nehajo vladati?"

Študirajte obraz tega mladega moža, ki je podedoval "pravico od Boga", da sme vladati milijone ljudi v Avstriji in na Ogrskem. Če pogledate njegov obraz — ki gotovo ni prikupljiv — in pomislite, kaj pomeni za človeška bitja, ki jih je toliko časa vladajo služaji rojstva.

Mož, čigar srodlj vidite, se je skušal roditi. Drugi pred njim, kateri bi imel postati avstrijski cesar, je bil slučajno umorjen v srmatnem prepiru zaradi ženske. Slučaj rojstva in slučaj umora sta dala temu človeku moč, da po "mlosti božji" vlada milijone ljudi v Avstriji in na Ogrskem.

Mladi gentleman je zdaj cesar in kralj. On bo prepričan, kakor so bili vsi Habsburžani in vse vladajoče dinastije stoteletja nazaj, da prva in velika reč je cesarska rodbina, medtem ko so milijoni ljudi dolgi pred prestolom zelo majhna reč! Če bo kdaj razžaljena njegova "čast", bo napovedal vojno, če bo le mogel, in bo podil svoje podložnike na bojišče kakor čredo ovac v klavnico.

Koliko časa bodo še človeška bitja, ki so zmogni pisati, čitati in misliti, dopustila, da jih vladajo smešne cesarske spake?"

Preveč denarja!

Charles M. Schwab, mogočni feklarski car, je mnenja, da ameriško ljudstvo trpi vsled prevelike prosperitete. Ljudem se godi predbro! Delavci zaslužijo preveč! Ljudje imajo preveč denarja! —

In ker imajo ljudje v splošnem preveč denarja, so postali potratni, zapravljivi in požrešni! Delavci bi radi živeli kakor gospodje! Dobra hrana in glazlava obleka! Berači hodijo v gledališča in kupujejo svilo in zlatino! Namesto, da bi ljudje hranili svoje tisočake v bankah ali jih nalagali v delnicah, jih zažro, zapijo in zmečejo za avtomobile! — Zato pa je toliko ponanjkanja na živilih in za to — draginja! Ljudje nočejo biti skromni, zadovoljni z malim in nočejo hraniti! Zaradi tega je zastoj pridrigati o varčnosti in ekonomiji — kajti ljudje — delavci so gluhi in slepi za vsak dober nauk, dokler se jim dobro godi! Pustiti jih je treba, da za pravice vse, in kadar pridejo v kleče bodo in dbragnje, tedaj se bodo že naučili varčevati in ekonomizirati!

Tako misli in govori gospod Schwab.

Sicer pa ni on prvi. Vsak izkoriščevalec in tiran je tega mnenja. Nihče ne more reči, da nima Schwab tega, kar predbaciva drugim. On sicer misli, da še nima dovolj in da ne bo imel nikdar preveč, zato pa trpi na manj, da mnogi drugi preveč, kar bi moral imeti samo on.

Delavci nimajo dostopa v Schwabovo kuhinjo niti v njegovo privatno Puffmanovo karo, vendar so pa lahko prepričani, da carjekja ne obeluje samih žgancev, kuhanih jeter, ali gole prežganke —

ali pa ničesar, niti ne nosi zakrpanih hlač. Shwab je pravi tip tistega arogantnega elementa, ki si domišljuje, da so vse dobre stvari namenjene "velikim ljudem", katere je Bog postavil, da vladajo in ukazujejo milijonom "manjvrednim", ki se morajo zadovoljiti s pasjimi kostmi.

In če bi bila resnica!
Ljudje trpijo na preveliki prosperiteto — ktere ni med ljudmi! Ljudje trpijo vsled "vsega preveč" v kraljestvu Schwaba in ostalih trustjanov. Seveda je preveč v kraljestvu Schwaba in o je milijonar in milijon dolarjev je vsekakor preveč za posameznega človeka. Ali on bi rad še več! In zato, ker hoče "prihraniti" milijone, bi se morali delavci roditi brez želodca. Delavci preveč jedo! Ako je kruh drag in meso drago, čemu ga kupujejo? Delavec, kateri zasluži komaj za hrano v teh časih, je požeruh, če izda zadnji cent za življenske potrebščine! To pravico do jedi, ima le gospod Schwab, ki si je "privarčeval" milijone z izdelovanjem žranelov in granat v svojih jeklnah.

Mogoče se bodo "požrešni" delavci kmalu spametovali. Počasi se jim odpirajo oči in počasi bodo prišli do spoznanja in takrat bo Schwabe minilo vsako veselje do norčevanja. Danes seveda se še lahko norčujejo!

"Nemčija je rešila Avstrijo", pravi Masaryk.

London, 25. nov. — Profesor T. G. Masaryk, znani voditelj čeških radikaleev in poslanec v avstrijskem državnem zboru, kateri je pred enim letom ušel iz Avstrije in se nastanil v Londonu, je dejal v intervjuju s korespondentom Hearstove časnikarske agenture sledeče:

"Avstrija še ni na koncu razpada. Lahko je izgubila štiri milijone in pol vojakov, ali še smiraj ji ostanejo kaki trije milijoni mož, dasiravno ne tako dobrih bojevalcev, kakor so bili tisti, ki so izgubljeni, vendar ne tako slabih kakor bi morda mislili Angleži. Ako bi bila Avstrija sama, bi že davno ležala v prahu, toda pod kontrolo Nemčije je postala močna militaristična mašina. Tragedija avstrijskega cesarstva ni v tem, da bi bila na robu razpada, temveč v tem, da je aneksirana k Nemčiji. Voditelji dvojne monarhije vedo to, in čeprav težko trpijo to ponižanje, morajo molčati, ker se zavedajo, da brez Nemčije bi bila dvojna monarhija že davno v kosih.

Militaristični načrti Avstrije se ne izdelujejo na Dunaju marveč v Berlinu. Dunaj igra le to vlogo, da prikima, kar naredijo v Berlinu. Madžari, ki so še edini žilav element v monarhiji, se rajši pokorijo Berlinu kot pa Dunaju, kajti oni verujejo v neovrgljivo moč nemškega orožja. Pravi vodja v cesarstvu je grof Tisza, ogrski ministrski predsednik, kateri uživa veliko spoštovanje v Berlinu.

Militaristična zgodovina Avstrije je v tej vojni je tako klavrna, da se zadnja sploh ne more odreči gospodstvu Nemčije, četudi bi se hotela. Vsi načrti avstrijskega generalnega štaba so izpodelteli takoj v začetku vojne in avstrijske armade so bile povsod tepene. Na ta način je bila Avstrija prisiljena podvreči se militaristični nadvladi Nemčije.

Cesarski dvor na Dunaju obstoji iz nič manj kakor štiridesetih nadvojvod in njihovih rodbin, ki so na avstrijski civilni listi. Zdaj ko ima Nemčija Avstrijo v svojih pesteh, je seveda ne bo pustila razpasti in nemške armade jo bodo branile na vseh straneh. Kajti v Berlinu dobro vedo, da bi poraz Avstrije zelo oslabil in pogubil tudi Nemčijo."

DOPISI.

White Valley, Penna.

Preteklo je dokaj časa, kar ni bilo čitati ničesar iz naše naselbine. Upam, da bode te drage volje odstopili kak kotiček. Mogoče pa tudi, da dobi uredniški koš zopet malo hrane, kar se tudi včasih pripeti. Vseeno hočem poskusiti svojo srečo. (Le nič strahu. Op. ur.) Kaj se dela tice, lahko vsak ugane, da kosti pokajo, če ne pa ni nič. Seveda je tudi kot povsod, po zimi se slabo dela, na ta način seveda tudi ni zaslužek ali drago

St. 1, George W. Perkins, predsedatelj "komisije za preskrbljevanje cenejšnaga živela", katero je ustanovil šupan Mitchell v New Yorku. 2 in 3, prisori v newyorški municipalni mesnici. 4, guverner Whitman. Perkins je pred kratkim apeliral na guvernerja, da naj pomaga do ustanovitve mestnih mesnic s cenejšim mesom v državi New York.

je vse tako, da je strah. In vendar temu so krivi delavci sami, ali mar ne? Naj tukaj omenim nek slučaj, ki se je pripetil par dnevi pred volitvami.

Bil sem od tu na zelo oddaljeni naselbini D. Tam je precejšnja naselbina, toda Slovencev ni veliko. Tam sta tudi dva saloona — mimogrede vstopim in privoščim si ga kozarček, seveda malo tudi iz radovednosti, ker bilo je pred volitvami. In glej nisem se motil, nekoliko pred menoj je nek krivonosni agent, ki je seveda takoj pričel propagando za svojo stranko. Bil je namreč demokrat in pričel je hvaliti svojo stranko in zasluge predsednika. — Ni moj namen tukaj opisovati njegovih pustolovskih besed, ker vsak ve, kaj ena ali druga kapitalistična stranka ob času volitev vse obeta. Ko pa je hotel že oditi, obrnil se je še enkrat nazaj in rekel saloonarju: "ako pride tukaj kdo in vpraša koga naj voliš, rečite mu, da demokrata, in pojasnite mu potrebo zopetne izvolitve Mr. Wilsona". Pridejal je še: "mnogo ljudi je, ki ne vedo, kaj je ena ali druga stranka, zato je potrebno, da se jim stvar pojasni." Tedaj se pa naenkrat nekdo oglašil — bil je Italijan — in pravi: "seveda pojasniti je treba delaven, naj voli za svojo stranko ne pa za kapitaliste, ker treburhari ne dajo kruha, ampak ga iz ust trgajo. To more pretaraditi le socialistična stranka in ta mora enkrat na krnilo." Krivonosni gospod pa je ježno pogledal in vskliknil: "That's nothing but dirty bluff!" Italijan pa se obrne in čisto mirno odgovori: "Dobro, gospod, kar ste pa vi povedali tukaj, ni nič drugega, kot 'humbug', in kdor vam kaj verjame, je podoben oni živali, ki ima velika ušesa pa dobro pozna samo dva samoglasnika in to sta: 'i' — 'a' in zopet i — a; več pa se ne more naučiti in tem ste enaki vi in vaša stranka." Krivonosec je nato obrnil hrbet in odšel, ne da bi kaj odgovoril in naglo izgini s svojim avtomobilom. Ostali so nekateri napravili kisle obraze, drugi so se pa smejali. In vendar je čudno, da se nekateri delavci ne zavedajo svoje stranke in radi poslušajo prazne obljube kapitalističnih hlapeev. Tudi je dosti takih, ki trdijo, da je vseeno, da so vse stranke enake, vsaka gleda za svoj žep. Ali je res tako? Kdo pa so ti? To so sami taki, ki mislijo samo kaj da bo, vse se draži, zaslužek slab

itd. Tega pa ne verjamejo, da ravno to bi se dalo z lahkoto prenarrediti, ako bi sodelovali za delavsko stranko. Upamo, da bodo enkrat tudi ti spoznali svojo zmotno in prišli do spoznanja, ktera je prava stranka za delavca. Enkrat bode prišel čas, da se bode vsak delavec zavedal svojega razreda. Tedaj pa gorje onim, ki sedaj dvigajo bič, oni bodo sami okesili njegove udarce. Ta čas ni daleč, ker tudi delavci ne bodo večno spali, zakaj če se kapitalisti organizirajo, organizirajo se tudi delavci. Stranka od dne do dne bolj raste in oni, to je kapitalisti, dobro vedo vse to, zato pa gre toliko milijonov ob času volitev. Vse one, ki pravijo, da je vseeno, ena ali druga stranka, bi vprašal, čemu ne trošijo kapitalisti denarja za izvolitev socialističnega predsednika! Naj zadržimo se za enkrat. Vsak tisti, ki dvomi, naj pridno prebrisa list "Prosveta" in "Proletarea", in kmalu bo spoznal, kdo ima prav.

Ob koncu bratski pozdrav vsem zavednim Slovincem. "Prosveti" pa obilen uspeh in obilo povih naročnikov!

Eden izmed onih!!

Ely, Minn.

Dobijo se še vedno ljudje, ki so tako kratkovidni, da še vedno trdijo, da delavska stranka ne bo nikdar zmogla. S tem ne mislim samo Slovencev, ampak je mnogo podobnih plašljivcev med drugimi narodi. Taka trditve je absolutno brez vsake podlage, nesmiselna in izvira v nekaterih slučajih iz osebnih koristi, v drugih pa od oseb, katere ne vidiyo niti pedi daleč kaj se godi okoli njih. Čudno je, da to trdijo tudi tisti, ki so najbolj izkoriščani. Socijalizem je izpeljiv in lažje izpeljiv, kot si nekateri predstavljajo. Dokaze zato imamo zopet pri letošnjih predsedniških volitvah. Socijalizem bode prišel, ko ga nasprotniki še ne bodo pričakovali. Poglejmo nekoliko volitve leta 1912 in 1916. Kolikor je meni znano, je leta 1912 dobil E. V. Debs, socialistični predsedniški kandidat tu na Ely 25 glasov. Izid letošnjih volitev pa, kot povzamemo iz poročila demokratske stranke, je za socialistični sledeči: Soc. preds. kandidat 116 glasov, soc. kandidat za kongresmana 177, soc. kandidat za guvernerja 103, za njegovega namestnika pa 129 glasov. Pripoznat moram, da takega napredka tu nisem pričakoval in marsi-

kdo drugi tudi ne. Posebno se je tu odlikoval 2 "ward", kjer volijo skoro sami Slovenci. Iz takozvane "Chandlerlocation" je demokrat Wilson dobil samo štiri glasove več kot soc. Benson; Wilson je dobil tu 28 glasov, soc. Benson pa 24. Tu so voliči pokazali, da ne volijo več kot družbe zahtevajo, pač pa volijo po svojem prepričanju. Pokazalo se je tudi, da so rojaki tu najboljše volili za socialistično stranko, kar je "Range". V par mestih so nas prekosili z glasovi, ali če vzamemo statistiko, pride Ely med prve. Nekateri izmed rojakov pravijo: "Kaj pomaga če sem volil za Bensona, ko pa ni zmagal!" Tu se rojaki motite, ne mislite, da so vaši glasovi proč vrženi, kolikor bolj razsodno znate voliti, toliko vas bodo nasprotniki bolj upoštevali, ter boljše spoštovanje do vas imeli. Kakor hitro bodo nasprotniki spoznali, da znate voliti po previdnosti, bodo vedno gledali, da so vam čimbolj naklonjeni, da si pridobe vaše glasove. Pripomniti moram še, da nismo tu imeli nobenega govornika pred volitvami, da bi bil govoril za delavsko korist. Tu se vidi kaj pomeni dobro delavsko časopisje, ako ga hočejo rojaki čitati. — Delavci delajmo neumorno, pripravimo se že sedaj za prihodnje volitve, kajti čim večja postaja moč socijalizma, tem mehkejša postaja kapitalistična trmoglavost. Ne ustrašimo se, ako nismo popolnoma zmogali, smo pa vsaj deloma. Pregovor pravi: zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača. Tako gre tudi socijalizem. Prišli bodo in so že socialistični mestni župani, svetvalci, guvernerji, kongresniki in naposled zmogla bo tudi socialistični predsednik. Pri tem moramo tudi premisliti, da tak obrat se ne more napraviti kar v par letih. Slovenci na Ely imajo nekoliko sredstva za izobrazbo in to v "Slov. Čitalnici". Tu so vsakovratne knjige in tudi razno časopisje, katero pomaga delavskemu razredu do izobrazbe. V Čitalnici imamo tudi priliko, da se svobodno pogovorimo kar kateremu teži srce, torej bi bila tudi dolžnost svakega Slovence na Ely, da bi po svoji moči podpiral to edino narodno podjetje.

H koncu povabim vse rojake in rojakinje na Ely na čitalniško veselico, katera se vrši dne 30. nov. to je na zahvalni dan. Pripravljen bode vse najboljšje. Povabil bi tudi Mr. Gajžlo na veselico, ali i-

mam dva vzoka proti. Prker gotovo išče bodočega pduka Z. D. in nima časa, vzrok pa je, ker se bojim Mr. Gajžlo njegov "lufit" znil in običal med žabami nesotških jezer.

S soc. pozdravom,
Fred. Vid

Waukegan,
Zima se bliža in z zimo tudi gi zimaki večeri. Prav po doolge so pa še zimske nedelje mora človek cel dan sedeti. Da se temu vsaj nekoliko odpre, pričela so nekatera naka tva prirejati gledališke igre. go rojakov se za stvar zanimredo gledat igro, drugi pa ne, ker pravijo, da igralci ni zase igrajo. — Kakor je most občinstva, da take pri ve poseti, tako je dolžnost cev, da se potrudijo in naprav kar najboljše morejo. Pomisltreba, da je večkrat navzoč činstvo tudi iz drugih slovenaselbin, ki raznese potem ali slab glas waukeganskih cev po okolici. — Zato bi bilbro, da imamo med seboj dga in nepristranskega opazca, ali kritika, ki bi bil ne pri vsaki igri in pazil kakogra. Dobre igralce se pohvalbe pa se opozovi na napake, delajo, da vedo za v prihodnjih izogniti. Igralci se bodo ficirali sledeče: prav dobro, bro, komaj zadostno, neza no. — Kot sem čul bo opazo navzoč pri igri, ki se vpriz nedeljo 26. novembra in p vselej pri vsaki slični prired. Opazoval

PERSHING ODIDE IZ MEXICO V 40 DNEH.

Mirovni delegatje so končali delati pogodbo, katero pa v rata še potrditi vladi v Washingtonu in v Mexico City.

Atlantic City, N. J., 25. nov. Angleški in mehiški delegati mirovni konferenci so se spomerkli v svoji večerajnji seji delali pogodbo, ki se glasi: 1. Ameriške čete, ki so z Mehiki pod poveljstvom generala John J. Pershinga, odide dobi štiridesetih dni od časa, ko ta pogodba podpisana in jena po obeh prizadetih vladah pod pogojem, da se ne izprepoložaj v Mehiki, ki bi ugrožmeriško mejo; v zadnjem slučaju se podaljša termin Pershingo odhoda.

2. Mehikanska armada bo truljarska mehiško stran me ameriška armada ameriške str obe armadi imata pravico do operacije v svrhu ohranitve me na meji.

3. Poveljniki in poveljci častniki obeh armad na meji im pravico odločiti kdaj je potrebna skupna akcija, da se obrani napadov pred banditi, kjerko mogoče.

Zdaj je odvisno od Wilsona Carranze in njegovih kabinetov li bo veljala ta pogodba ali ne bodo izpremembe. Delegatje mnenja, da bo vzelo najmanj tedna, preden se odločita v Washingtonu in Mexico City.

Villa okupiral mesto Chihuahua. El Paso, Tex., 26. nov. — S eci je prišlo poročilo, da je Pershingo Villa po vročem boju v trajal tri dni, prišel v mesto Chihuahua in boj se nadaljuje na osh. Villa je bil že v mestu v trtek večer, toda čete generala Trevina so ga pognale iz mesta. Pozeje je Villa s svojimi čet pretrgal železniško in brazilske zveze z Juarezom na severni strani in napadel mesto iz ravnine, mor ni mogel Trevino nameriti pov iz višin na južni in zapadni strani mesta. Okrog 800 mrtvih dvakrat toliko ranjenih je obkoljo na obeh straneh. Vlak v mesto Chihuahua, se je povrnil s poročila, da je železnica v rokah Carranzine oblasti v Juarezu se vedle ostro cenzuro na vse ve ki prihajajo je juga in njih poročilo se glasi, da so bili na d. Ville odbiti.

Marfa, Tex., 26. nov. — O Chihuahua City je prišla vest, da Villa zopet istiran iz mesta. N gove rasprieme čete se nahajj kake tri milje od mesta.

KADAR SE ZGODI kaj se neschel, kar vse zasluša, opoznam, kajti vsakdo bo seznanil z drage.

Evropska vojna in vešt iz inozemstva.

(Nabavljanje iz prve strani)

Petrograd, 26. nov. — (Uradno). V albani dolini ponavlja sovražnik svoje silovite napade. Rumunske vojske so se umaknile južno od Tz...

Dunaj, 26. nov. — (Uradno). V italijanski Rimmik-Valceja, iztočno od Oršave, se Rumuni še zmiraj odločno upirajo in branijo.

London, 26. nov. — Brezlično poročilo iz Petrograda se glasi, da se rumunske čete izvele iz bitke na skrajno levem krilu v...

London, 26. nov. — Brezlična brzojavka iz Bukarešta javlja, da se tamkaj širi govornica, da bo rumunska vlada prosila za mir.

Solun, 26. nov. — (Uradno). Srbske čete so okupirale Budimirov na desnem bregu reke Černe.

Atene, 26. nov. — Prvizorična grška vlada, katero je organiziral E. Venizelos na otoku Kreti in v Solunu, je večeraj napovedala vojno Nemčiji in Bolgarski.

Solun, 26. nov. — Srbsko poveljstvo poroča: Mi pridiramo dalje kljub ljutemu odporu nemško-bolgarskih čet.

Sofija, 26. nov. — (Uradno). — Med jezera Ohrida in Prespa so odbili močne napade sovražnika.

Berlin, 26. nov. — (Uradno). — Prodiranje Italijanov severozapadno od Bitolja in Srbov severno od Gruništa je bilo brezusperno.

Pariz, 26. nov. — (Uradno). — Artilerija na obeh straneh je bila zelo aktivna v okoliših trdnjave Vaux pri Verdunu.

Berlin, 26. nov. — (Uradno). — Na fronti ob Somme je bilo lahko artilerijsko bombardiranje.

London, 26. nov. — (Uradno). — Sovražni topovi in zakopni mortarji so bili zelo aktivni v bombardiranju naše fronte južno od Anere.

Dunaj, 26. nov. — (Uradno). — Naš zračni skvadron je uspešno bombardiral železniško postajo in sovršno taborišče v Primo (12½ milje severno od Bassano v Dolomitskih Alpah).

Dunaj, 26. nov. — (Uradno). — Naš zračni skvadron je uspešno bombardiral železniško postajo in sovršno taborišče v Primo (12½ milje severno od Bassano v Dolomitskih Alpah).

London, 26. nov. — (Uradno). — Naš zračni skvadron je uspešno bombardiral železniško postajo in sovršno taborišče v Primo (12½ milje severno od Bassano v Dolomitskih Alpah).

Dunaj, 26. nov. — (Uradno). — Naš zračni skvadron je uspešno bombardiral železniško postajo in sovršno taborišče v Primo (12½ milje severno od Bassano v Dolomitskih Alpah).

Dunaj, 26. nov. — (Uradno). — Naš zračni skvadron je uspešno bombardiral železniško postajo in sovršno taborišče v Primo (12½ milje severno od Bassano v Dolomitskih Alpah).

Dunaj, 26. nov. — (Uradno). — Naš zračni skvadron je uspešno bombardiral železniško postajo in sovršno taborišče v Primo (12½ milje severno od Bassano v Dolomitskih Alpah).

Dunaj, 26. nov. — (Uradno). — Naš zračni skvadron je uspešno bombardiral železniško postajo in sovršno taborišče v Primo (12½ milje severno od Bassano v Dolomitskih Alpah).

Dunaj, 26. nov. — (Uradno). — Naš zračni skvadron je uspešno bombardiral železniško postajo in sovršno taborišče v Primo (12½ milje severno od Bassano v Dolomitskih Alpah).

Dunaj, 26. nov. — (Uradno). — Naš zračni skvadron je uspešno bombardiral železniško postajo in sovršno taborišče v Primo (12½ milje severno od Bassano v Dolomitskih Alpah).

Dunaj, 26. nov. — (Uradno). — Naš zračni skvadron je uspešno bombardiral železniško postajo in sovršno taborišče v Primo (12½ milje severno od Bassano v Dolomitskih Alpah).

ruševalk pristanišču Ramsgate. Razruševalke so izstrelile dvanajst granat in naglo odplule, ko so začutile angleške patrolne ladje v bližini.

TURKI NAPREDOVALI 25 MILJ.

Berlin, 26. nov. — Turki vojni urad je izdal sledeče poročilo o bojih v okoliših Muša, turška Armenija: Naše čete v okoliših Muša so napredovale s svojimi pozicijami okrog 25 milj; v zadnjih par dneh so turške čete pomaknile svoje pozicije povprečno šest milj na dan na 55 milj dolgi fronti.

IZ RUSKE RÖNTE.

Petrograd, 26. nov. — (Uradno). Nemci so pričeli z ofenzivo severnoiztočno od Smorgona in severno od Pinska po močni topniški preparaciji, ali naše čete so jih vrgle nazaj s pomočjo artilerije, bombnih mortarjev in strojnih pušk.

Berlin, 26. nov. — (Uradno). — Artilerijska aktivnost je začasno narasla južozapadno od Rige.

GRŠKI REBELI NAPOVEDALI VOJNO NEMČIJI IN BOLGARSKI.

Atene, 26. nov. — Prvizorična grška vlada, katero je organiziral E. Venizelos na otoku Kreti in v Solunu, je večeraj napovedala vojno Nemčiji in Bolgarski. Venizelos je vsakekor rekrutiral večjo armado grških prostovoljcev in preden odide njegova armada na macedonsko fronto, kjer bo sodelovala z zaveznicami, je Venizelosa vlada smatrala za potrebno, da formalno napove vojno.

London, 26. nov. — Poveljnštvo zavezniških armad v Macedoniji je izročilo kraljevi grški vladi v Atenah ultimatum za izročitev orožja in municije. Grška vlada mora v smislu ultimatum izročiti zaveznikom topove, strojne puške in municijo do 1. decembra, ako ne, tedaj bodo za Nemce storili potrebne korake, da vzamejo, kar zahtevajo.

London, 26. nov. — Brezlična brzojavka iz Rima se glasi, da je grško ministristvo sklenilo, da se ne bo več upiralo zahtevi zaveznikov glede na izročitev orožja in streliva.

London, 26. nov. — Iz Aten poročajo, da se kraljeve čete v Katerini nočejo pokoriti zahtevi zavezniškega generala Sarraila in se umakniti, nakar je Sarrail obvestil grško vlado, da se bo poslužil sile, ako kraljeve čete takoj ne zapustijo mesta.

Katerina se nahaja 35 milj južozapadno od Soluna in blizu Solunskega zaliva, do kamor sega oblast Venizelosoze provizorične vlade. 17. t. m. so pa dobile francoske čete nalog, da okupirajo Katerino z ostalimi kraji ivred v "neutralnem pasu", katerega so določili zavezniki med staro in novo Grško.

PRIPRAVE ZA KRONANJE V BUDAPEŠTI.

Dunaj, 26. nov. — Brezlično. — V Budapešti delajo priprave za kronanje novega ogrskega kralja Karla I. Ogrska ustava zahteva, da mora biti kralj kronan v šestih mesecih od dneva, ko je nastopil vlado. Kronanje se bo najbrž vršilo 18. decembra.

Ostanke Franca Jožefa bodo v pondeljek prepeljali z velikimi eeremonijami iz Schoenbrunn v dvorno kapelo. Sprevod se bo vršil zvečer.

NEMŠKA FLOTILA BOMBARDIRALA ANGLEŠKO OBREŽJE.

Berlin, 26. nov. — (Brezlično). Admiraliteta poroča, da je nemška flota 24. t. m. bombardirala utrjeno pristanišče Ramsgate ob ustju reke Thames na angleškem obrežju in potopila angleško patrolno ladjo. Sovražne flote ni bilo nikjer videti in flota se je vrnila brez vsake nezdode.

London, 26. nov. — Angleška admiraliteta javlja, da se je 24. t. m. približalo šest nemških raz-

ruševalk pristanišču Ramsgate. Razruševalke so izstrelile dvanajst granat in naglo odplule, ko so začutile angleške patrolne ladje v bližini.

PAPEŽ MOLŖI O POLJSKI MONARHIJI.

Amsterdam, 26. nov. — Avstrija in Nemčija sta v skupni noti obvestili Vatikan o ustanovitvenju poljskega kraljevstva, toda papež je odgovoril na kratko, da ne more izraziti svojega stališča z ozirom na novo monarhijo, dokler ne bo vojna končana.

NOVI CESAR SE BO IMENOVANIL KARL LEV I.

Dunaj, 24. nov. — Nov avstrijski cesar Karl Franc je podpisal prvi vladni dokument z imenom Karl Lev I. (v telegramu stoji beseda Loew, ki je lahko spakodrana).

Curih, Švica, 25. nov. — Vesti iz Berlina se glase, da je Nemčija pozvala k orožju osemnajstletne mladeniče, ki bi imeli iti k naboru leta 1918.

NEMŖIJA KLŖIČE POD OROŽJE 18LETNE FANTE.

Curih, Švica, 25. nov. — Vesti iz Berlina se glase, da je Nemčija pozvala k orožju osemnajstletne mladeniče, ki bi imeli iti k naboru leta 1918.

Širom Amerike.

Chicago, Ill., 26. novembra. — Joseph Persak je pričel na zvezno okrožno sodišče po drugi papir. Thomas Sell, pomožni sodnijski pisar, mu je dejal, naj odpove zvestobo Franca Jožefa. Nato je Persak pripomnil, da je Franc Jožef mrtev in je nepotrebno, da mu odpove zvestobo.

Baltimore, Md., 26. novembra. — Aluminium Company of America zgradi ob mestni meji blizu Sparrow Pointa tovarno, ki bo stala \$8,000,000 in v kateri bo delalo 3,000 delavcev.

Philadelphia, Pa., 26. nov. — Midvale Steel and Ordnance Company ne bo izvršila 2,000,000 pušk za britsko vlado, ampak dobi naročilo Remington Arms Company. Midvale družba dobi baje vseno \$10,000 odškodnine. Naročilo zniža \$60,000,000.

Lorain, O., 26. novembra. — Delavci pri National Tube & Co. dobe po izjavi United States Steel korporacije povišano meздо za 10 odstotkov. Prizadetih je 7,000 uslužbencev.

Sullivan, Ind., 26. novembra. — V rudniku J. P. Wooleyja, ki se nahaja blizu Paxtona, se je dogodila razstrelba, ki jo je povzročil treskajoči plin. Trije rudarji ameriške narodnosti so dobili hude opekline.

Duluth, Minn., 26. novembra. — Obravnava proti Carlo Tresca in drugim organizatorjem I. W. W. prične dne petega decembra. Industrijalni mogotci bodo storili vse, kar je v njih moči, da bodo obsojeni in da tako ostrazijsko rudarje v Minnesoti.

Charleston, W. Va., 26. nov. — Industrijalni baroni v West Virginiji izjavljajo, da je treba na vsak način spremeniti zakon za zavarovanje proti požokodbam. Delavci so se mnogo let bojevali, da

so dobi zakon za zavarovanje proti nezgodam, a zdaj hočejo dimnikarski baroni uničiti to pridobitev.

Ni čudo, če vedno tožijo v West Virginiji, da primanjkuje delavcev. Kdo neki pojde delati v državo, v kateri so delavci brez varstva.

ŽUPAN SEATTLE JE IMENOVANIL MEŠČANE V EVERETTU "STRAHOPETCE."

Seattle, Wash., 26. novembra. H. C. Gill, župan v Seattlu, je odredil, da se da 250 članom I. W. W., ki so bili aretirani radi izleta v Everettu, pri katerem je sedem oseb izgubilo življenje, mnogo jih je bilo pa ranjenih, tri sto odev. Skrbel je tudi na drug način za njih udobnost.

Tako je odgovoril Gill na očitke everettskih špisarjev, ki so mu očitali, zakaj ni ustavil člane I. W. W., da niso odšli v Everett, poleg je pa še z besedami povedal, kaj misli o njih.

"V končni analizi se bo dognalo, da so strahopetci v Everettu, ki so streljali, ne da bi imeli kakšno pravico ali vzroke, moritci in ne člani I. W. W.

so dobi zakon za zavarovanje proti nezgodam, a zdaj hočejo dimnikarski baroni uničiti to pridobitev.

Ni čudo, če vedno tožijo v West Virginiji, da primanjkuje delavcev. Kdo neki pojde delati v državo, v kateri so delavci brez varstva.

ŽUPAN SEATTLE JE IMENOVANIL MEŠČANE V EVERETTU "STRAHOPETCE."

Seattle, Wash., 26. novembra. H. C. Gill, župan v Seattlu, je odredil, da se da 250 članom I. W. W., ki so bili aretirani radi izleta v Everettu, pri katerem je sedem oseb izgubilo življenje, mnogo jih je bilo pa ranjenih, tri sto odev. Skrbel je tudi na drug način za njih udobnost.

Tako je odgovoril Gill na očitke everettskih špisarjev, ki so mu očitali, zakaj ni ustavil člane I. W. W., da niso odšli v Everett, poleg je pa še z besedami povedal, kaj misli o njih.

"V končni analizi se bo dognalo, da so strahopetci v Everettu, ki so streljali, ne da bi imeli kakšno pravico ali vzroke, moritci in ne člani I. W. W.

Možje, ki so pričakovali člane I. W. W., so bili tolpa strahopetec. Bilo jih je petkrat več kot članov I. W. W. in stali so tamkaj na pomolu in streljali na parnik in na nedolžne pasadžirje.

"McRae in njegovi deputiji niso imeli pravice reči članom I. W. W. ali komu drugemu, da ne smejo na suho. Ko je šerif položil roko na samokres in jim rekel, da ne smejo na suho, je ustrelil prvi po zakonu in člani I. W. W. lahko rečejo, da so streljali v silobranu."

Tako je obsodil župan Seattle početje strahopetnih in krvičejnih everettskih špisarjev.

MEDICINSKA FALKUTETA JE DOBILA \$300,000 PODPORE.

Chicago, Ill., 26. novembra. — Bankir H. Rawson je podaril univerzi v Chicago \$300,000, da zgradi laboratoriji za medicinsko falkuteto, katere zgradba bo stala \$15,000,000. Do sedaj so za medicinsko falkuteto uabrali na prostovoljnih doneskih \$3,500,000.

POZOR, ROJAKI!

Naznajam rojakom, da sem odpril trgovino z mešanim blagom in se priporočam za obilen obisk. — Vsakemu bom hvaležno postregel po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK, HERMINIE, PA.

Dobil zaslugo za njegovo vrednost.

Časnik National Labor Tribune, uradno glasilo za zadnjih petdeset let za Pittsburske delavce, je vodil boj proti slabim patentiranim zdravilnim oglašom. Njih zastopniki so pregledali na tisoče pisem v katerih se hvali Bolgarski kri čistilni čaj naših odjemalcev. Labor Tribune priobčuje Bolgarski Krvni čaj oglas, kjer v, da je dobro vrednostno zdravilo. Ženske še posebno hvalijo Bolgarski Krvni čaj. Ta čaj pomaga hitro za prehlad in se kaj lahko napravi pri vsaki družini.

Naš rojak Peter Bilavich, Mine No. 2, Staunton, Ill., nam je pisal sledeče: "Pošljite mi še štiri zavojke Bolgarskega Krvnega Čaja, ker ta izvrstno deluje meni in vsej moji družini."

— Eno veliki ikatljivo Bolgarskega Krvnega Čaja, ki traja za pet mesecev, pošljemo za en dolar kamorkoli: v Canada pa za \$1.20.

Marvel Products Co., 5 Marvel Bldg., Pittsburg, Pa.

Pripomba: Ako hočete pošljatev osigurati, pošljite 10c več.

ZA BOŽIČNE PRAZNIKE

posebno nizka cena vinu iz newyorkskega grozdja. Duket nam ne poteče zaloga, ponudimo cen. rojakom z zelo nizko odpravnino naravnost iz farmerske vinarne: Concord ali črno vino 50 galonov sod za \$27.00

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 9. aprila 1904. Glavni stan: 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois. Predsednik: John Vogrič, box 214, La Salle, Ill.

TONY KOTEK. 2548 S. Lawndale Ave., blizu 28. ulice. CHICAGO, ILL. M. SCHULZ CO. Izdelovalatelji najboljšje vrste pian. Imamo tri svoje tovarne.

ROBERT W. LAYER ARCHITECT. 118 N. La Salle St., Chicago. Dr. LORENZ, specialist moških bolezni. 644 Penn Av. II. nadst., na ulico.

Pošiljateljem denarja! Vseled zelo slaba poštna zveza svetujemo rojakom pošiljati zdej denar v staro domovino po brezličnem brzojavu. Naslednje smo poizvedeli, da pridejo take pošiljate za današnje razmere hitro.

NORTH SIDE STATE BANK. ROCK SPRINGS, WYO. IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00. Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s SLOVENCMI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI.

ŽRTVE.

Povest. Spisal Fr. Serafin.

(Nadaljevanje)

Manica se je ves časa, ko se je oče hudoval, tresla kakor šiba na vodi, zadnje besede njegove pa so jo naravnost presunele. Njegov srd se ji je zdel kakor zaslužena kazen božja. Saj je govoril, kakor bi bil slutil... Nič več ni mogla zadržati solz. Položi glavo na mizo in razjoka se na vso moč...

♦ Mati, ki je mislila, da se joka samo radi tega, ker se je oče hudoval nad njo, jo je tolažila, a zaman!... Njo je težilo nekaj drugega; njen je iztisakala solze zavest, da je bila očetova jeza upravičena!...

8 kakim srcem se je spravljala tisto noč spat! Kako srečna je bila še zjutraj, ko je bila zapustila posteljo, in kako grozno nesrečna je bila zdaj, ko je spet legala na svoje ležišče! Kako kratko štivilo ur, in kolika izpremena!...

Zaman si je prizadevala, da bi zaspala. Šele proti jutru se je polotila neka omotica. A komaj je bila zatisnala oči, je tudi že sanjala: Zdelo se ji je, da je pri čmarnicah. Dolga vrsta deklet je stala pred oltarjem, a ona je bila vsem na čelu. Bile so vse belo oblečene in na glavi so imele vence a, njena obleka je bila najčistejša, in njen venec je bil najlepši. Mogoče so pele orgle, in veličastno je odmevalo petje po cerkvi, in tudi ona je pela na ves glas. Duh čmarnic in prižgane kadila ji je udarjal v nos, in premišljena od blaženih čutov, je vpirala vdano svoje oči v sladko podobo Deve božje. A hkratu se stemni Mariji lice. Osrno jo pogleda, iztegne roko proti njej ter ji sname venec z glave...

Kakor bi ji bil zapodil kdo nož v prsi, jo zaboli pri srcu, in z divjim krikom se vzdrami.

Prestrašena priskoči mati k njeni postelji ter jo začne izpraševati, kaj ji je. Ona pa se izgovarja s tem, da je imela hude sanje.

"Mora te je tlačila, mora," pripomni mati, vesela, da ni bilo nič hujšega...

XI.

Razpor, ki ga je bil zanetil gospod Raymond med svojimi župljani in ga je netil še vedno, je postajal od dne do dne ljutejši in brezobzirnejši. Ta razpor je bil v malem to, kar je bil v velikem boj, ki je hrul po celi nezedinjeni Sloveniji v tistem času...

Cesar niso znali Poljanci sami, so se naučili iz raznih časopisov.

Da velja povsod tudi v politiki resnica in dostojnost, tega že davno niso priznavali več oni, ki so stali strankam na čelu ter s svojo veljavno besedo odkazovali političnim strujam prave in smer. Kako bi se-bilo moglo potem zahtevati od Poljancev, da bi bili zavzemali tako zviženo, stališče!...

Včasih so baje politiki stremili po nekimi idealih... Ogrevali so se baje tudi za narodnost... Taka sentimentalnost ni bila zdaj več v navadi... "Človek mora biti praktičen!" to pravilo je veljalo Poljancem kakor tistim, ki so jim bili v zgled. Nikogar ni več bolelo, če je čul, da prehaja kos za kosom slovenske domovine v grabljive sovražne roke — najmanj pa Poljance, ki že prej za take stvari niso imeli dosti zmisla. V osrčju Slovenije se ni brigal nihče več za to, kar se je vršilo ob mejah... In za prihodnost se tudi nihče več ni menil... Raste trava ali ne raste, kadar nas več ne bo!... to načelo je bilo zavlada. to načelo je bilo znak in vodilo vse tedanje politike...

Sicer je bil semtertja še kdo, ki mu je krvavelo srce pri vsaki narodni izgubi, ki je bil tega prepričan, da bi imeli ljudje na Slovenskem opraviti kaj boljšega, nego posnemati sporte, kakršne si dovoljujejo lahko drugi večji narodi. Toda če se je kdaj oglašil kak tak mož, so se mu rogali vsi... Zgodilo se je tudi, da je kaka mehka duša v svoji vzdolženosti nad slovensko prihodnostjo vzklikala:

"Za nas ni rešitve — no, in čim prej poginemo, tem bolje!..."

Take besede pa že celo nikogar niso vznemirile!...

Na mesto idealov je bila stopila osebnost. Kdo bi se boril za abstraktne stvari!...

Če ni drugače, saj se človek lahko potegne tudi za narodnost, a to pač samo, da se prikrije pravi namen! V istini je vendar lastna oseba prvo, in za lastno korist, za lastni ugled mora vsakdo najprej skrbeti. Hm, ni li mar Bog ustvaril najprej sam sebe brado?... Ker pa je oseba dostikrat osebi na poti, ko gre za dosego smotrov, je razpor nekaj povsem naravnega!... Čemu se torej zgražate nad domačim prepiprom?... Čemu se zgražate nad sredstvi, ki se uporabljajo v medsebojnem boju?... Smoter posvečuje sredstva!... To je veljalo od nekdanj in velja tudi zdaj! In kdor je močnejši, ta je na boljšem.

To je bila filozofija tistih časov...

Poljanci pa so bili pretkani ljudje in priučili so se hitro novim nazorom in oni taktiki, ki so so opazovali drugje, ter jo posnemali iz raznih duhovitih člankov političnega časopisja tiste dobe. Vse, kar se je kje obneslo, so uporabljali, a izumili so tudi sami marsikaj učinkljivega...

Da pa je stranka, kateri je načeloval župnik, nadkrijevala v tem oziru nasprotno, je umevno. Takih sredstev liberalna stranka ni imela na razpologo kakor klerikalna Gospod Raymond je bil energičen mož. Navzle temu, da so se mu vzbujale včasih dvojbe o tem, je li dovoljeno ali tudi le umevno, posluševati se svoje cerkvene moči v boju za posvetne stvari, je to vendar le prepogosto storil!

Oplašil je s tem marsikoga... A imelo je za posledico tudi nove prepise, nove boje, in bilo je zelo negotovo, če je istinito versko prepričanje s tem kaj pridobilo...

Jako sovražjen je bil župnik tudi novemu liberalnemu županu. Poraza pri občinskih volitvah

ni mogel pozabiti in nasprotoval je županstvu, kjer je mogel. Dal bi bil mnogo, če bi se mu bilo srečilo, izpodkopati tla sedanjemu občinskemu zastopu, tembolj, ker se mu je bilo od merodajne strani izreklo zaudenje, da je njegov upliv pri volitvah tako malo izdal. Vedno je torej tuhtal, kako bi županu prišel do živga. V to pa se mu je ponudila hkratu prelepa prilika.

V Poljanah so hoteli na slovesen način obhajati cesarjev rojstni dan. Bila pa je župnikova stranka, ki bi se bila rada v tem oziru posebno odlikovala. Več župnikovih pristašev pa je šlo v gozd iskat mlajev. Ker je imel župan najlepše smreke, ali pa tudi morda še iz kakega drugega vzroka, so se zapodili vneti patrijoti v njegovo gozdni del ter so tebi nič posekali kar šest lepah dreves, češ, da se smejo za tako slovesnost vzeti smreke, kjer se dobe.

Župan pa je bil v tem oziru malo drugega prepričan. Ko je zvedel, kaj se je zgodilo, je dal smreke pripeljati k sebi na dom in ni pustil, da bi jih porabili za mlaje. Nastal je prepir, in hkratu se je raznesla po vasi novica, da je župan izrekel med pričkanjem besede, ki so v protislovju kazenskim zakonom. Neki umirovljen orožnik, ki je bil intimen prijatelj župnikov, je naglo dognal, da je župan razžalil veličanstvo. Kakor hitro pa je župnik o tem zvedel, je poklical svojega prijatelja k sebi, in napravila sta skupaj ovadbo zoper župana...

Tako so se bili Poljanci povzpeli srečno do vrhunca podlosti, do ovadništva...

Klerikalna stranka v Poljanah je triumfirala kakor še nikdar poprej, kajti bila je prepričana, da župana ne reši nobena reč več, da pride prav gotovo pod ključ, in da bo imelo to posledico popoln poraz nasprotne stranke... Župan sam, čeprav si je bil v svesti svoje nedolžnosti, ni bil v majhnih skrbeh, ker se je bal krivega pričevanja. Toda pri obravnavi so se tisti, ki so prej najbolj ožtežljivo govorili zoper njega, vendarle zbalili sveč in križa. Sodniki so hoteli vedeti vse natančno in niso dopustili, da bi bil kdo govoril, kakor bi se mu zljubilo. Nekaterim pričam se je začel zapletati jezik, pokazala so se v izpovedbah protislovja, in sodniki so naposled izprevideli, da je vse to, kar se je govorilo zoper obtožena, gola izmišljotina.

Župan je bil oproščen, tisti pa, ki so bili posekali v njegovem gozdu smreke, so bili obsojeni zaradi poskušene tatvine...

Podobnih epizod so bili doživeli v Poljanah vsled medsebojnega sovražstva še več, drugače pa so se gibale stvari v svojem vsakdanjem tiru...

Tudi pri Tomaževih je šlo spet vse po starim. Skapulirjevi in tistih novodobnih rožnih veneciv si sicer Mica in Manica nista več upali razobežati po stenah, a bili sta še vsaka v svojem društvu, in Tomaž se ni brigal dalje za to.

Manica je semintja že spet tudi malo dalje poklečala pred oltarjem, in dogodilo se je celo, da je šla spet zadnja iz cerkve, dasi je potem kolikor mogoče hitela domov.

Župnik jo je še vedno priporočal v posnemanje drugim dekletom, bila je še vedno biser devičkega društva, kakor se je župnik včasih počasi izražal o njej...

Manica je bila polagoma pozabila na oni dogodek, ki jo je bil tako vznemiril, in njena vest je bila spet pokojna. Dolfeta se je sicer izogibala, kolikor je mogla, a občutila je vedno nekaj kakor domotožje po njem. Nič ni bila huda nanj, in če ga je kdaj vendarle srečala, se mu je celo prijazno nasmehnila, dasi morda bolj nehoti, kajti vselej jo je obličila rdečica od ušes vprčo njega, in vselej je sramežljivo povesila pogled pred njim.

Spočetka, ko je klečala pred Marijino podobo, se je bala, da bi se res ne zgodilo tako, kakor je sanjala tisto noč. Ko pa je videla, da se Marija v oltarju ne gane, da jo ne podi od sebe, se je potolažila, in spomin na oni dogodek ji je temnel bolj in bolj, tako da je včasih dvojila, niso li bile i to same sanje. Brez strahu se je spet ozirala v lepi Marijin obraz in spet je molila k njej ter se ji priporočala ravno tako iskreno kakor nekdanj. In iz njenih velikih, krasnih oči je še vedno odsevala nedolžnost, njeno lice je bilo še vedno takisto angelško lepo, še vedno so blagorivali ljudje Tomaža in Mico, da jima je Bog dal tako hčer. Telesno je bila postala Manica zadnji čas celo krepkejša, a tem bolj se je mati čudila, da njeno zdravje ni bilo nič kaj trdno. Zdaj-pazdaj ji je postalo slabo, in dostikrat se je je lotila tudi omotica. Dogodilo se je celo, da je morala naglo iz cerkve, ker bi bila sicer omedlela.

"Kje si se vendar pokvarila tako!" je popraševala skrbno mati. "Saj ješ vendar to, kar jeva midva z očetom!"

Sčasoma pa so se začele zanimati za Maničino bolezen tudi druge žene, in zdaj-pazdaj je vprašala katera Mico, kaj je s hčerjo. Naposled ji ni preostajalo drugega, nego da je šla z njo k zdravniku.

Zdravnik pa si je bil kmalu na jasnem o njenem stanju... Pogledal je hudomušno Manico, nasmejal se proti materi ter pripomnil:

"Nekaj človeškega se je prigodilo..."

Manica ni razumela te opazke, in tudi mati je gledala tako čudno in neverno, da se je zdravniku vtelo potrebno, pristaviti še:

"Bodite vesela, vnuček se vam obeta!"

"To ni mogoče!" vzklikne Mica. Bila je tako prepričana, da se zdravnik moti ali pa norčuje, da je bil njen glas nekam trd, oduren. To pa je dalo zdravniku povod, da je odgovoril ozlovoljen:

"Če veste vi bolje, potem ne vem, zakaj hodi k meni!"

"Ali — to vendar ni mogoče!" ponavlja Mica malce poparjena.

"Zakaj bi ne bilo mogoče?... Moj Bog, to je prav lahko mogoče!... Sicer pa nimam jaz pri tem nič več opraviti... Dogovorite se nadalje sami!..."

S tem je bilo pri zdravniku opravljeno.

(Dalje sledi).

Povest o hudem in silnem kovaču.

C. F. Golar:

(Nadaljevanje.)

Kovačnica je nalila v lonec vode, kovač Boštjan pa se je vrnil v izbo s polno lopato živega oglja.

"Toliko ga ni treba, no le pustil!" Čakaj, ali je uročena ali ni."

Z golo roko je trikrat segla po žerjavico in jo vrgla v lonec. Niti trenila ni z očmi in ni zdrlhela s prsti, kadar je zagrabila v oglje, iz katerega je vstajal žar in sopar. Njena dlani je bila kakor prevlečena z usnjem in ni čutila ognja. Kovač je stal ukopan na strani in gledal ves zaverovan materino početje.

"Le poglej," je govorila, "ogljje ni šlo na dno, ampak plava vrhu vode, in to je znamenje, da je otrok uročen." Kimala je z glavo vsa razburjena in zavzeta, njen rjavi obraz se je podplul s krvjo, in šop sivkastih las ji je ušel preko razbrzdanega čela.

Kovač se je nagnil nad lonec in pozorno strmel, kakto so plavali nad vodo drobci mrtvega oglja nad pepelom in prstjo.

"Kje pa je baba, ki jo je urekla!"

Mati ni odgovorila, temveč je naglo izpod otroka v zibki potegnila pest slame, izbrala tri bilke in jih spustila v lonec, ves čas skrivnostno tiha zamisljena.

"Zakaj to! Rajši povejte, kje je?"

"Zdaj pristavim lonec k ognju, in ko bo vrela voda, pride baba k hiši. Tista jo je urekla in njo treba nabiti."

Kovač se je oddahnil. Prsi so se mu razširile, kakor da je odletel zapač, ki mu jih stiskal, in pesti so se mu krčile. Od zadovoljnosti si je mel roke, in zasmel bi se bil na ves glas, da se ni zdaj že bolj poredkoma oglašal v zibki žalosten in bolesten jok. Takrat ga je vselej iznova zabolelo srce, in težka pest je zabobnela po mizi.

Sedel je k oknu in gledal na pot, ki je strma in peščena vodila k njegovi hiši. Videti ni bilo nikjer nikogar. Prazen in pust je bil jarek, le voda je bistro šumela in prišla pod nizkim jezom, časih se je zletel veter v vodne curke in bel, voden prah je odnesel s seboj.

"Aha, kdo pa gre?" je v mislih vzkliknil kovač, ko je zagledal neko postavo daleč doli iti preko pota. Ze se mu je zasvetilo lice, a brž je videl, da se je zmotil. Sosed, star in ubog kmet, je šel na njivo.

"Zdaj pa že vre voda," se je oglašala mati v kuhinji. "Ali je še ni?"

Kovač je zagodrnjal in bil je hudo nejevoljen in še bolj mrk in ljut na babo, ki nazadnje niti k hiši ne pride. Po njegovem bi že imela biti zdavnaj tu, da prejme, kar je zaslužila. Čelo je gubal v hude in mračne proge in križe, vlekel obrvi nad oči, ki so v nemirnem pričakovanju romale po cesti.

Tako je čakal kovač hudobno babo.

V zibki je otrok za čas utihnil, in takrat je prišla v vas v mlado in zaljubljeno srce Boštjanovo Polinkina Minica. Na svetu ni bilo za kovača lepšega dekleta od nje, in kadar je le pomislil na ujo, ali samo videl njenemu enako krilo, je zakipel, in po glavi mu je zablodilo sto prelepih stvari, in pred njegovimi očmi je zasijala roža pri roži. A kadar jo je srečal in zagledal njen obraz, takrat je izgubil pamet. Samo smeh je imel zanjo, in tudi ona se mu je smejala, in s tem sta si povedala vse. Razkrila sta srce drug drugemu, radost in lepoto in srečo, in čisto sta bila prepričana, da se srečata pred zlatim oltarjem v hiši svetega Andreja.

Punčka v zibki je zajokala in kovač se je zdramil.

"Pod streho grem po skles in metliko, mogoče ji bo pomagalo," se je oglašala zunaj stara kovačica. "Ali je še ni?"

Kovač je samo zamrmral in bil je tako poln gnjeva in žalosti, da ga je dušilo v prsih, in je samo iskal, kam bi izlil svoj srd. Hodil je poizbi, ves besen, in tomastil nato v kovačnico. Ustavil se je pred naklom, se sklonil prav do njega in ga objel z rokami. Pokali so mu sklepi in mišice, in zdelo se je, da mu bo zavrela kri, tako je gorel v obraz, ko je vadi-

gnil nakovalo in je prišel k srcu. Korakal je z njim z izbo in se ustavljal pred zibko, a otrok se je moral ustrašiti njegovega temnega pogleda, zakaj v tem trenutku je zavrnil, zavpil in strepetal, da se je kovač na mestu obrnil in nesel tiho kakor hudodelec naklo nazaj na svoje mesto.

Vrnil se je k oknu in se ozri na cesto. Razjasnila so se mu lisa, in kovač se je začel hahljati tako iz srca, kakor bi zagledal prezalo svojo nevesto in dvanajst voz svatov in godeev, ki prihajajo in muzicirajo, da ga spremijo v cerkev. A kovač vsega tega ni zagledal, temveč je videl le nekovo starikavo žensko, ki je bila suha in drobna in se je jadrno pomikala navzgor po klanecu proti kovačnici.

"Baba gre," je bruhnilo iz njega. "Mati, baba gre."

A mati tega ni mogla slišati, ker je šarila pod streho in iskala dobrih rož za punčko.

"Zdajle boš videla, kaj se pravi, s kovačem se metati! Minica, le poslušaj, zdaj gre zate."

Široko se je smejal in ni ga hotelo strpeti na mestu. Hodil je nekaj hipov od zibke do svete Geneve, a nato je pogledal bolj natančno skozi okno. Ženska je bila že precej blizu, in takrat je kovača mrzlo spreletelo okoli srca, tako mrzlo, kakor bi se ga ovila ledena, gnusna kača.

"Križ božji saj ni mogoče, saj ni mogoče," je drgetaje izustil. Prekrižal se je, sklenil roke in polagoma in plaho zopet pogledal na pot.

"Je že, čisto gotovo je! Rajši bi videl vruga, kakor njo." Klel je in molil in vedel je samo to, da ga čaka nekaj strašnega.

"O sveti Anton, ne daj, da bi prišla k hiši! Kaj dobrega ti bom storil, ako je ne pustiš k nam."

Ves iz sebe in v ognjenih kleščah je bil kovač. Po poti je šla stara Polinka, mati njegove neveste, prelepe Minice. In v rokah je nesla verigo. Gotovo se je dobri ženi odtrgala lisika v hlevu, mogoče je bila lažna in se je tako vlekla in vlekla, da se je zdobil člen, in zdaj je nesla h kovaču verigo, da jo zvari in popravi.

"Ne daj, sveti Boštjan, moj patron, zares bom zmolił cel rožni venec, ako ne pride k hiši tale mati."

Kovač je vedel, da bi se moral zgoditi čudež, ki bi odvrnil Polinko od njene poti. Blizala se je brez skrbi in nič hudega sluteča kovačnici. Hodila je mirno in naglo in na tihem je morda ugibala, ali ji bo kovač zastoj popravil verigo, ali ne. Po njenih mislih bi

se to spodobilo, ker se ženi njenem dekletu, in bo delal tako rekoč zase, ako pride do ženitve, o čemer skoraj ni bilo več govora. Sicer je dosti mladih kmetov, ki gledajo za njeno Minico, ali kaj hoče s temi! K hiši ni prinesli nič drugega kakor dni in nedelje, in zato je kovač še najboljši od vseh. Kovačinja da ni bogvekaj vredna, ali precej, tudi se ga véasi kovač do napije, a je drugače go mladi vdovec.

To je potegnito premišljevala linova mati v tem, da se stopi na prag ter pomolila verigo v mni prostor s temile besedami.

"Boštjan, ako si priden, tri zvečer prišla Mi..."

Dobra žena je hotela izpregreti ime svoje edinke in kovač ve neveste, a tega ni več utelela sebi na žalost in kovač v do in neizrečno gorje. Zakaj sti trenutek je planil Boštjan v misli in neumen od jeze in obizza meha in jo zgrabil za ramena, zdajle vam vse poplačan. Že je mislil divje zamahniti ko hudi hrust, a takrat je zagle osupli in strmeči obraz stare ne. Nekoliko je počakal, se ob v stran in zaklical iznova:

"Mati, vi ne veste, tako imam rad, a jaz vas moram Prijel jo je z levico, a desnico neusmiljeno in težko položil njena.

"Srce me boli, pa jaz ne more živeti, ako vas ne natpem." O dal je v stran, zamahnil in ud drugič v vso močjo, da je slala na mati padla na kolena.

"Zakaj ste mi urekli punčo zakaj ste tako neusmiljeni!"

"Čaki me, tolovaj ožgani!" je takrat oglasila tepena žestrašno urno se je vzdignila s in se izmuznila skozi duri na cesto.

"Ti mrcnina zakajena, samo misli še enkrat na našo dekl pod njenim oknom! Celo drucico bom razbila na tvoji bu"

"O karlinč, to so pa jezna le mati!" je sklenil Boštjan naj te le vidim, da se boš poti se skrival za očrnelo steno, o der je oprezno pogledoval na sto. "Samo dvakrat sem jo h knil, pe je tak vrišč, kaj bi šele lo, če bi jo bil začel po resnici delovati."

"Seveda pretepal me boš, ti belj osmojeni, mene, staro žen. Mati ni mogla pozabiti kovače pesti in se je prijemala za plekamor jo je vdarila težka njeva jeza. "Precej zapovem dekl da te še pogledati ne sme več sajasti razbojnik!"

(Dalje zgodnja.)

Vabilo na veselico,

katero priredi

na Zahvalni dan dne 30. nov. t. l.

Socialistični klub št. 1. J. S. Z.

v Narodni dvorani, vogal Racine in 18. ulica.

Na programu so: dve veseligrigi enodejanki

"KDO JE BLAZEN" in "USPEH".

Po igri bo ples in prosta zabava.

Uljudno vabimo vse slovensko občinstvo iz bližnje okolice in mesta Chicago, da nas množično posestijo.

ZAČETEK OB 2 URI POPOLDAN.

VSTOPNINA JE LE 25c ZA OSEBO.

Pridite vsi in se zabavajte znami. Se priporoča veselici

ODBOR.

Vabilo na jesenski koncert,

kateroga priredi

Pevsko društvo "SLOVAN"

V SREDO (NA PREDVEČER ZAHVALNEGA DNE) 29. NOV. 1916.

V STANCIK-OVI DVORANI, 208 E. 115. ST.

CHICAGO. (KENSINGTON).

Bogat pevski spored z nastopom raznih zborov, boče nudil vsem obilo zanimave zabave.

Za dober prigrizek, domače vino in drugo okrepčilo boče bogato preskrbljeno.

VSTOPNINA ZA GOSPODE 25c.

ZAČETEK OB 7. URI ZVEČER.

Za obilen poset se uljudno priporoča

ODBOR.